

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 327
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 18
Ημερομ. Κατάθεσης: 1/8/2023

Αθήνα, 1 Αυγούστου 2023

ΕΡΩΤΗΣΗ σε συνδυασμό με Α.Κ.Ε.

Προς τους κ.κ. Υπουργούς

Μετανάστευσης και Ασύλου

Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

ΘΕΜΑ: Να διερευνηθούν πλήρως, με διαφάνεια και σε βάθος τα γεγονότα που οδήγησαν στο ναυάγιο της Πύλου

Έχει περάσει, πλέον, πάνω από ένας μήνας από το ναυάγιο στα ανοικτά της Πύλου τα ξημερώματα της 14ης Ιουνίου 2023 όταν και ανατράπηκε το αλιευτικό σκάφος που εκτιμάται ότι μετέφερε περίπου 750 πρόσφυγες και μετανάστες. Με δεδομένο ότι μόλις 104 διασώθηκαν, προκύπτει ότι πρόκειται για το πιο πολύνεκρο ναυάγιο των τελευταίων ετών στη Μεσόγειο. Επίσης, είναι σαφές ότι παρατηρείται μια προσπάθεια υποβάθμισης του ναυαγίου και αποφυγής ενημέρωσης για τις ενέργειες διερεύνησης.

Κλιμάκιο του ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία με επικεφαλής τον Πρόεδρο του κόμματος, Αλέξη Τσίπρα, βρέθηκε από τις πρώτες ώρες κοντά στους επιζώντες προκειμένου να δηλώσει την αλληλεγγύη των μελών του, αλλά και να δεσμευτεί ότι θα απαιτήσει από την Πολιτεία απαντήσεις για τις συνθήκες υπό τις οποίες συνέβη το τραγικό περιστατικό. Στη συνέχεια, αντιπροσωπεία των οικείων Τμημάτων της Κεντρικής μας Επιτροπής επισκέφθηκε το ΚΥΤ της Μαλακάσας για να ενημερωθεί και να διαπιστώσει τις συνθήκες διαβίωσης των επιζώντων.

Μέσα σε αυτόν τον μήνα όμως, παρά την αδράνεια του κρατικού μηχανισμού στην Ελλάδα, διεθνώς το θέμα όχι μόνο δεν έχει ξεχαστεί αλλά κορυφαίοι φορείς και μέσα ενημέρωσης εξακολουθούν να ασχολούνται επισταμένως.

Η ίδια η αρμόδια Ευρωπαϊκή Επιτροπή κα Ύλβα Γιόχανσον σε δήλωσή της την 12^η Ιουλίου είπε σχετικά: «Υπάρχουν πάρα πολλά αναπάντητα ερωτήματα. Είναι ανάγκη τώρα να ξεκαθαρίσουμε τι ακριβώς συνέβη. Κάθε τμήμα της μοιραίας διαδρομής. Γιατί βυθίστηκε το αλιευτικό» [...] «Ο Έλληνας εισαγγελέας του Αρείου Πάγου ξεκίνησε έρευνα για την εμπορία ανθρώπων και το ελληνικό Ναυτοδικείο για την αντίδραση του Λιμενικού Σώματος. Αυτές οι έρευνες πρέπει να εμπνέουν εμπιστοσύνη και την βεβαιότητα ότι τα γεγονότα θα προσδιοριστούν».

Αυτής της δήλωσης, είχαν προηγηθεί δημοσιεύματα των New York Times και Washington Post, El Pais, μέσα από τα οποία εγείρονται σοβαρά ερωτήματα για τα γεγονότα και τη στάση των αρχών κατά τις ώρες πριν το ναυάγιο. Ερωτήματα που αφορούν τόσο την τήρηση των αρχών και των εγγυήσεων του Διεθνούς Δικαίου και του Δικαίου της Θάλασσας, όσο και την Συνταγματική υποχρέωση της Πολιτείας να προστατεύει πρωτίστως την ανθρώπινη ζωή.

Επίσης, κατά την συνεδρίαση της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 6 Ιουλίου και τη συζήτηση για το πολύνεκρο ναυάγιο της Πύλου, με τον Αντιπρόεδρο της Επιτροπής Μαργαρίτη Σχοινά, την Επίτροπο Εσωτερικών Υποθέσεων Έλβα Γιόχανσον, τον νέο επικεφαλής της Frontex, Χανς Λέιτενς, εκτελεστικό διευθυντή του Οργανισμού και τον Μάικλ Ο' Φλάερτυ, διευθυντή του Οργανισμού της ΕΕ για τα θεμελιώδη δικαιώματα, πολλοί Ευρωβουλευτές ζήτησαν επίμονα ανεξάρτητη έρευνα με πρωτοβουλία της Επιτροπής. Μάλιστα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο λίγες μέρες αργότερα ενέκρινε, με μεγάλη πλειοψηφία, Ψήφισμα για την ανάγκη ανάληψης δράσης από την ΕΕ για την έρευνα και διάσωση στη Μεσόγειο, την παύση της ποινικοποίησης για έρευνα και διάσωση, ασφαλή λιμάνια και χρηματοδότηση της ΕΕ, θέτοντας παράλληλα με τον παραπάνω Ψήφισμα ως βασική προτεραιότητα τις πρωτοβουλίες για την ίδρυση ασφαλών και νόμιμων οδών, όπως ζητά και ο ΟΗΕ.

Ακόμη και η στάση της Frontex, που σε άλλες περιπτώσεις πολύνεκρων ναυαγίων τηρούσε σιγή, είναι ενδεικτική της σοβαρότητας της κατάστασης, καθώς, μέσω του Διευθυντή της, διαπιστώνει ανεπαρκή πληροφόρηση από την Ελλάδα και υπογραμμίζει ότι η διευκρίνιση των περιστατικών του ναυαγίου θα καθορίσει τη συνεργασία μεταξύ της ευρωπαϊκής συνοριοφυλακής και ακτοφυλακής με την Ελλάδα. Με την θέση αυτή συντάσσεται και ο ο Αξιωματούχος Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της υπηρεσίας, Τζόννας Γκρίμχεντεν, που σημείωσε - την 21^η Ιουνίου- ότι πληρούνται όλα τα κριτήρια για ενεργοποίηση του άρθρου 46 του Κανονισμού της Frontex που προβλέπει μέχρι και την αναστολή της δραστηριότητας ή της παρουσίας της ευρωπαϊκής υπηρεσίας σε κράτος μέλος, αν δεν γίνουν τα απαραίτητα βήματα διερεύνησης των συνθηκών.

Σημαντική είναι όμως και η πρωτοβουλία που πήραν 352 ακαδημαϊκοί απ' όλον τον κόσμο, ειδικοί σε θέματα διεθνούς δικαίου, δικαιωμάτων και θεμάτων που άπτονται του προσφυγικού. Μέσω σχετικής ανοικτής επιστολής τους που έχει ήδη σταλεί προς την Κυβέρνηση, παίρνουν θέση, με βάση και την επιστημονική τους ιδιότητα και εμπειρία, για τις ανακρίβειες που έχουν ειπωθεί δημοσίως σχετικά με το νομοθετικό πλαίσιο που πρέπει να εφαρμόζεται σε αντίστοιχες περιπτώσεις. Τονίζουν, επίσης, ότι το περιστατικό αυτό αναδεικνύει την επείγουσα ανάγκη να αντιμετωπιστούν συστηματικές πρακτικές που, όπως σημειώνουν, όχι μόνο υπονομεύουν τις καθιερωμένες νομικές υποχρεώσεις, αλλά θέτουν επίσης υπό αμφισβήτηση θεμελιώδεις αρχές του διεθνούς δικαίου. Στην επιστολή αυτή ακαδημαϊκοί εμπειρογνώμονες σε θέματα μετανάστευσης, ασύλου, προσφυγικού δικαίου και δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δημόσιου διεθνούς δικαίου, δικαίου της θάλασσας θέτουν και αυτοί από την πλευρά τους σημαντικά ερωτήματα και ζητούν τη συνολική εξέταση του τραγικού περιστατικού.

Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με τις δυσκολίες της ενημέρωσης όπως προκύπτουν, π.χ. και από την εντολή του, μέχρι πρότινος, Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, κ. Ντογιάκου, που

διαβίβασε στην προϊσταμένη της Εισαγγελίας Εφετών Καλαμάτας, στην προϊσταμένη της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Καλαμάτας και στον λιμενάρχη του Λιμεναρχείου Καλαμάτας, παλαιότερη εγκύκλιό του (του 2015 με την τότε ιδιότητα του προϊσταμένου της Εισαγγελίας Εφετών Αθηνών), σχετικά με τη μυστικότητα στη διενέργεια των ανακρίσεων και του γεγονότος ότι κανείς δεν δικαιούται να λάβει γνώση της ποινικής δικογραφίας, δημιουργούν ένα πολύ θολό τοπίο. Ένα περιβάλλον που δημιουργεί εύλογες αμφιβολίες και ανησυχίες για το κατά πόσο μπορεί να υπάρξει πραγματική διαλεύκανση της τραγωδίας.

Επειδή, είναι δεδομένη η υποχρέωση της χώρας μας να μεριμνά, ώστε να ιδρύει, λειτουργεί και συντηρεί αποτελεσματική υπηρεσία έρευνας και διάσωσης και να συνεργάζεται προς το σκοπό αυτό με τα γειτονικά κράτη, να αναπτύσσει με αυτά αποτελεσματικά συστήματα επικοινωνίας ανάγκης και για τον συντονισμό των επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης στην περιοχή ευθύνης τους, να εξασφαλίζει την παροχή βοήθειας στη θάλασσα προς οποιοδήποτε άτομο βρίσκεται στη θάλασσα, ανεξαρτήτως της εθνικότητάς του, της κατάστασής του ή των περιστάσεων στις οποίες το άτομο βρέθηκε σε αυτήν και να παρέχει κάθε ιατρική ή άλλη φροντίδα στους διασωθέντες.

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

1) Ποιες διαδικασίες έχουν εκκινήσει για την πλήρη, αντικειμενική και σε βάθος διερεύνηση των ενεργειών και συνθηκών που μεσολάβησαν από τον εντοπισμό του αλιευτικού σκάφους μέχρι και την ώρα του τραγικού ναυαγίου, ώστε να διασφαλιστεί ότι αυτή θα γίνει στη βάση των αρχών του διεθνούς δικαίου και της νομολογίας του ΕΔΑΔ;

2) Υπάρχει η δέουσα ειδική μέριμνα από την Πολιτεία, ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι επιζώντες του ναυαγίου χαίρουν ψυχοκοινωνικής και νομικής υποστήριξης και ότι νιώθουν ασφαλείς να περιγράψουν στις αρμόδιες αρχές τα γεγονότα όπως τα βίωσαν;

3) Ποιες ήταν οι ακριβείς διαταγές που δόθηκαν από το Κέντρο Επιχειρήσεων, το Αρχηγείο του Λιμενικού και τον υπηρεσιακό Υπουργό σχετικά με την πλήρη και επαρκή οργάνωση του σχεδίου διάσωσης των ανθρώπων που επέβαιναν στο μοιραίο πλοίο «Adriana», όπως προβλέπεται ρητώς από το Δίκαιο της Θάλασσας; Επίσης, τι είδους εξοπλισμό έφερε το ΠΛΣ 920 και δη, ποιος ο αριθμός σωστικών μέσων όπως λέμβοι, σωσίβια; Δόθηκαν εντολές για περαιτέρω του συνήθους εφοδιασμό, δεδομένης της κατάστασης του πλοίου “Adriana” και τότε έφτασε το σκάφος του Λ.Σ. κοντά στο αλιευτικό;

4) Έχει συνταχθεί έκθεση κατάσχεσης κινητών τηλεφώνων επιζώντων, τα οποία, σύμφωνα με μαρτυρίες τους, αφαιρέθηκαν μετά τη διάσωσή τους από μέλη του ΠΛΣ920;

5) Γιατί, όπως αρμοδίως ειπώθηκε, δεν ήταν σε λειτουργία η βιντεοκάμερα του σκάφους του Λιμενικού Σώματος και μάλιστα ενώ υπάρχει σχετική διαταγή περί βιντεοσκόπησης ιδίως των σημαντικών περιστατικών που σχετίζονται με SAR επιχειρήσεις;

και

ΑΙΤΟΥΜΑΣΤΕ να κατατεθούν τα σχετικά έγγραφα που αφορούν τα ερωτήματα (3) και (4) της παρούσης.

Οι Ερωτώντες και Αιτούντες Βουλευτές

Ψυχογιός Γεώργιος

Χαρίσης Αλέξης

Ακρίτα Έλενα

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Αυλωνίτης Αλέξανδρος - Χρήστος

Βέττα Καλλιόπη

Δούρου Ειρήνη (Ρένα)

Ηλιόπουλος Αθανάσιος (Νάσος)

Ηλιόπουλος Όθων

Καραμέρος Γιώργος

Μαμουλάκης Χάρης

Μπάρκας Κωνσταντίνος

Νοτοπούλου Αικατερίνη (Κατερίνα)

Παναγιωτόπουλος Ανδρέας

Παπαηλιού Γιώργος

Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)

Πούλου Γιώτα

Τζούφη Μερόπη

Τσακαλώτος Ευκλείδης

Φωτίου Θεανώ